Пряме страхування спрямоване на те, щоб зробити клієнтові пропозицію страхування, яку потрібно, на тих умовах, які йому цікаві. Тому створення каналу прямого маркетингу в страхуванні переслідує кілька цілей: збалансувати частку продажів агентського й брокерського каналів; знизити витрати на залучення й утримання клієнтів; забезпечити клієнтів середнього й нижче середнього сегмента якісним продуктом, доступним через страхових посередників тільки клієнтам верхнього сегмента.

Використані джерела інформації:

1. Зубец А.Н. Страховой маркетинг / А.Н. Зубец. – М., «Анкил», 1998. – 251 с.
2. Прямой маркетинг // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1
3. Кургин Е.А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е.А. Кургин. – М.: РКонсульт, 2005. – 304 с.
4. Основы страховой деятельности: Учебник / [А.П. Архипов, С.Б. Богоявленский, Ю.В. Дюжев и др.]; Отв. ред. проф. Т.А. Федорова. – М.: БЕК, 1999. – 757 с.
5. Ковальчук С. Современный путь: прямое страхование //[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://money.ru.msn.com/insurance/reviews/auto/sovremennyj–put–pryamoe–strahovanie/
6. Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь. Экономика и страхование / С.Л. Ефимов. – М.: Церих–ПЭЛ, 1996.
7. Королькевич В.А. Современный англо–русский страховой словарь / В.А. Королькевич, Ю.В. Королькевич. – М.: ГИС, 2002. – 429 с.
8. Архипов А.П., Адонин А.С. Страховое дело: Учебно–методический комплекс / А.П. Архипов, А.С. Адонин. − М.: Изд. центр ЕАОИ. 2008. − 424 с.
9. Страховое дело: Учебник. В 2 т. (пер. с нем. О.И. Крюгер и Т.А. Федоровой). – Т. 1: Основы страхования / под ред. О.И. Крюгер. – М. : Экономистъ, 2004. – 447 с.
10. Мальковская М.А. Прямое страхование – расширяя горизонты // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.insur–info.ru/interviews/781/

УДК 657.6:334.722.8

Кармазіна Н.В.,
к.н.держ.упр., доцент кафедри обліку і аудиту
Академія муніципального управління, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙ НА УМОВАХ ЗДІЙСНЕННЯ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розкриті особливості інвестування на умовах здійснення спільної діяльності. Удосконалено методичні підходи до застосування відокремленої системи рахунків, схеми облікових процедур, структури облікових регістрів, показників звітності. Обґрунтовано ведення уповноваженим учасником обліку витрат і доходів від спільних проектів відокремлено від власної господарської діяльності з використанням додатково введених рахунків та регістрів бухгалтерського обліку.

Раскрыты особенности инвестирования на условиях осуществления совместной деятельности. Усовершенствованы методические подходы к применению отделенной системы счетов, схемы учетных процедур, структуры учетных регистров, показателей отчетности. Обоснованно ведение уполномоченным участником учета расходов и доходов от общих проектов отдельно от собственной хозяйственной деятельности с использованием дополнительно введенных счетов и регистров бухгалтерского учета.

The features of investing subject to the conditions of realization of joint activity are exposed. The methodical going is improved near application of the separated set of accounts, chart of registration procedures, structure of registration registers, accounting indexes. Grounded conduct of account of charges and profits the authorized participant from general projects dissociated from own economic activity with the use of the additionally entered accounts and registers of record-keeping.

Keywords: account, joint activity, investing, profits, charges, procedures, registers, accounts.

Постановка проблеми. Для України, як і для більшості країн Східної Європи, господарська діяльність в умовах активних інвестиційних процесів є недостатньо розвиненою. Особливої уваги заслуговує вирішення проблеми розвитку інвестиційної діяльності в період ринкової трансформації, в час, коли економіка у зв'язку з перепрофілюванням більшості підприємств потребує значних обсягів інвестицій. Додатковому залученню інвестиційних ресурсів також сприяють приватизаційні процеси. Як заявляють провідні світові фінансові інститути, такі як Світовий банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, міжнародні інвестиційні фонди, однією з важливих проблем низької активності інвестиційного ринку в Україні є певний рівень недовіри до фінансової звітності та економічної інформації, що представляється українською стороною. Зазначені документи не тільки не дозволяють приймати рішення про фінансування, але й не дають змоги оцінювати ефективність отриманих пропозицій. Тому вітчизняна система обліку інвестицій для провадження спільної діяльності вимагає подальшого дослідження та вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на факт нетривалого розвитку аудиту в Україні як науки та професійного виду діяльності, сьогодні опубліковано значну кількість праць, присвячених проблемам теорії та практики аудиту. Питання щодо методики оцінки, обліку та аудиту фінансових інвестицій розглядаються в працях провідних зарубіжних та вітчизняних вчених: І.О. Бланка, В.В. Бочарова, С.Н. Боринець, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, В.В. Качалин, Дж. К. Лоббека, І.І. Пилипенка, В.В. Сопка та інших. Проте питання теоретичних основ методики та організації обліку результатів спільної діяльності у вітчизняній науці на сьогоднішній день є малодослідженим. З одного боку, спільна діяльність є досить рідкісним способом об'єднання фінансових інтересів суб'єктів господарювання, з іншого - вона є найбільш

законодавчо неврегульованою та суперечливою. Історично склалося так, що першопочатково питання обліку спільної діяльності в Україні регламентувалися податковим та цивільним законодавством, які не враховують положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що призвело до певних суперечностей після введення в дію національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». Це й визначає актуальність проведеного дослідження та його науково-практичне значення.

Мета статті: удосконалення методичних підходів до порядку обліку фінансових інвестицій у спільну діяльність без створення юридичної особи із застосуванням відокремленої системи рахунків з визначенням кола учасників та їх інформаційних потреб, схеми облікових процедур, структури облікових регістрів, показників звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття поняття та методики бухгалтерського обліку спільної діяльності, відображення її результатів наведено в П(С)БО 12 «Фінансові інвестицій» [1]. Цивільне законодавство України вимагає обов’язкового оформлення договору на таку діяльність обов’язково у письмовій формі і тільки без створення юридичної особи. За договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законодавству України. Інші умови договору про спільну діяльність (у тому числі координація спільних дій учасників або ведення їхніх спільних справ), правовий статус, виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності.

Учасники спільної діяльності можуть вносити грошові кошти, майно, професійні та інші знання, навички та вміння, а також ділову репутацію та ділові зв'язки. Вклади учасників вважаються рівними за вартістю, якщо інше не випливає із договору простого товариства або фактичних обставин. Грошова оцінка вкладу учасника провадиться за погодженням між учасниками. З моменту внесення майна у спільну діяльність всі передані активи стають частковою спільною власністю спільної діяльності. Користування спільним майном учасників здійснюється за їх спільною згодою, а в разі недосягнення згоди – у порядку, що встановлюється за рішенням суду.

Ведення бухгалтерського та податкового обліку спільного майна учасників може бути доручено ними одному з учасників. У такому разі відповідальність за достовірність поданої фінансової та податкової звітності лягає на керівництво того суб’єкта господарювання, якому було доручено вести облік. Під час ведення спільних справ кожний учасник має право діяти від імені всіх учасників, якщо за умовами договору не

встановлено, що ведення справ здійснюється окремими учасниками або спільно всіма учасниками договору простого товариства [2].

Порядок відшкодування витрат і збитків, пов'язаних із спільною діяльністю учасників, визначається за домовленістю сторін, що беруть участь у спільній діяльності. Прибуток, одержаний учасниками договору простого товариства в результаті їх спільної діяльності, розподіляється пропорційно вартості вкладів учасників у спільне майно, якщо не існує інших договірних домовленостей.

Крім Цивільного кодексу, свої вимоги щодо здійснення діяльності за договорами спільної діяльності ставлять також органи Державної податкової адміністрації, Національний банк України та, звісно, найбільш важливіші з точки зору бухгалтерського обліку це - П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». Зокрема, Державна податкова адміністрація України регламентує порядок становлення на облік платника податку за договором спільної діяльності та порядок реєстрації його як платника ПДВ. Національний банк України ставить вимоги до відкриття поточного рахунку на сумісну діяльність, а П(С)БО 12 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації за такими договорами.

П(С)БО 12 передбачає, що кожен з учасників спільної діяльності без створення юридичної особи відображає у своїх облікових регістрах (на окремих рахунках аналітичного обліку) і у фінансовій звітності: активи, задіяні у спільній діяльності, які він контролює, або свою частку у спільно контрольованих активах; зобов'язання, які він узяв для провадження цієї діяльності; свою частку в будь-яких зобов'язаннях, узятих разом з іншими учасниками щодо цієї діяльності; дохід або витрати, набуті в процесі спільної діяльності (рис. 1).

Активи, задіяні в спільній діяльності без створення юридичної особи, не вважаються фінансовими інвестиціями для учасників такої діяльності. В свою чергу, частка учасника спільної діяльності без створення юридичної особи в спільно контрольованих активах відображається в бухгалтерському обліку цього учасника у складі відповідних активів.

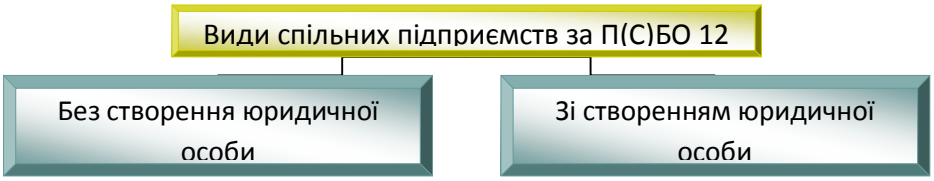

Рис 1. Види спільних підприємств згідно П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»

Додаткове законодавче регулювання обліку спільної діяльності зі створенням юридичної особи в Україні втрачає зміст, оскільки новий суб’єкт господарювання веде відокремлений облік свої активів, а

підприємства, що здійснили вкладення в таке підприємство, відображатимуть їх як корпоративні фінансові інвестиції [3].

Насамперед, слід відзначити, що відпала необхідність складання окремого балансу щодо спільної діяльності, як того раніше передбачала інструкція Міністерства фінансів України «Про порядок заповнення форм річного бухгалтерського звіту підприємства», затверджена наказом № 139 від 18.08.1995 р. Іншими словами, підприємство, на яке було покладено обов'язок ведення бухгалтерського обліку спільної діяльності, відображало його на відокремленому балансі.

Другою особливістю, як у здійсненні спільній діяльності, так і у всьому бухгалтерському обліку є розподіл активів на ті, що контролюються одноособово учасниками, та активи, що перебувають під спільними контролем. На жаль стандартом не конкретизовано їх визначення.

По-третє, в П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» окремим розділом «Облік фінансових інвестицій для провадження спільної діяльності» розкривається порядок обліку активів, які не є фінансовими інвестиціями (спільна діяльність без створення юридичної особи), та облік активів у спільну діяльність, який вже був описаний в цьому ж стандарті (спільна діяльність зі створенням юридичної особи).

Для розуміння теоретичного підґрунтя, обліку спільної діяльності звернемося до МСБО 31 «Фінансова звітність про частку у спільних підприємствах» [4]. Проблеми бухгалтерського обліку спільної діяльності досліджувались на прикладі сумісної діяльності без створення юридичних осіб ДВКП „Запоріжкабель" та ЗАТ „ Запорізький радіоприлад" (об'єднує у сумісну діяльність Запорізького радіозаводу та фірми "Флекстронікс"). При цьому врахуємо практичний досвід обліку спільної діяльності на цих підприємствах (рис. 2).

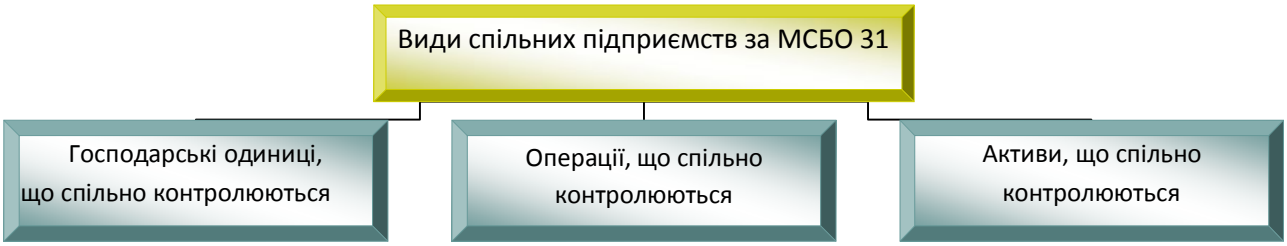

Рис 2. Види спільних підприємств за МСБО 31 «Фінансова звітність про частку у спільних підприємствах»

Для господарських одиниць, що спільно контролюються, МСБО 31 передбачає створення юридичної особи, в якій кожний контролюючий учасник має свою частку. Внески учасників обліковуються в їх облікових регістрах і звітності як інвестиція. Для обліку своїх часток у спільному

підприємстві контролюючими учасниками використовується метод пропорційної консолідації або метод участі в капіталі.

Для ведення обліку операції, що спільно контролюються, не передбачається створення нової юридичної особи. Угода такого спільного підприємства, як правило, передбачає способи розподілу виручки від реалізації продукції спільного підприємства, спільно понесених витрат і результатів між контролюючими учасниками. Кожен з таких учасників використовує і утримує свої власні запаси, несе свої власні витрати і зобов'язання, залучає свої власні фінансові кошти, котрі складають його власні зобов'язання. При цьому кожен контролюючий учасник повинен відображати у свої фінансових звітах активи [5].

Активи, що спільно контролюються, не передбачають створення нової юридичної особи. Цей вид спільного підприємства передбачає спільний контроль і спільне володіння активами контролюючими учасниками. Кожен такий учасник контролює свою частину майбутньої економічної вигоди через свою частку в активах, що спільно контролюються. При цьому свою частину активів, що спільно контролюються, кожен учасник відображає не як інвестицію, а як відповідний власний актив (якщо це основний засіб, що спільно контролюється, то він буде класифікуватися в обліку і звітності учасників як об'єкт основних засобів).

Якщо перший випадок діяльності спільного підприємства передбачає створення нової юридичної особи, то два інших варіанти – це об'єднання двох чи більше сторін на підставі контрактної угоди без створення юридичної особи (що характерно і для українського законодавства). Саме ці два види спільного контролю і підлягають подальшому аналізу. Учасники спільних підприємств без створення юридичної окремої особи враховують активи, котрі стосуються спільної діяльності аналогічно вітчизняним учасникам спільної діяльності. Однак, проводячи таку аналогію, слід враховувати, що МСБО 31 передбачає дві категорії учасників спільного підприємства – це контролюючі учасники та інвестори. Причому описаний вище порядок обліку за МСБО стосується тільки контролюючих учасників і не відноситься до інвесторів. Інвестори в свою чергу відображають свою частину в спільному підприємстві як інвестицію, згідно з вимогами МСБО 25 «Облік інвестицій» [4].

Трактування поняття «спільний контроль» за МСБО ідентичне національному визначенню спільного контролю. Однак національні стандарти, на відміну від міжнародних, не розкривають поняття «контроль», яке згідно з МСБО є повноваженням управляти фінансовою та операційною політикою господарської діяльності з метою одержання вигоди від неї. Відповідно до правового та податкового регулювання спільної діяльності в Україні без створення юридичної особи, такі повноваження має один з її учасників, якому іншими учасниками за

договором доручено управляти спільною діяльністю і вести загальні справи учасників договору. Інші ж учасники фактично є інвесторами спільної діяльності. З усього вище викладеного випливає, що порядок обліку, передбачений пунктом 19 П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» при здійсненні спільної діяльності без створення юридичної особи, що регулюються Цивільним кодексом, Податковим кодексом України, необхідно застосовувати тільки тому учаснику, у розпорядженні якого (на балансі якого) перебувають спільні внески та інші активи, придбані під час здійснення спільної діяльності. Всі інші сторони договору свою участь у спільній діяльності повинні обліковувати як фінансову інвестицію.

Згідно Податкового кодексу України облік результатів спільної діяльності ведеться платником податку, уповноваженим на це іншими сторонами, згідно з умовами договору, окремо від обліку господарських результатів такого платника податку [7]. У разі коли доходи від спільної діяльності не розподіляються протягом звітного періоду з метою оподаткування, вони вважаються розподіленими між учасниками згідно з умовами договору про спільну діяльність на кінець такого звітного періоду і підлягають оподаткуванню. У разі, коли протягом звітного періоду витрати, понесені платником податку в зв'язку із проведенням спільної діяльності, перевищують доходи, отримані від таких операцій, балансові збитки переносяться на зменшення доходів майбутніх податкових періодів від такої спільної діяльності протягом строків, визначених статтею законодавством. У відповідності до принципів нарахування податків, що викладені у Податковому кодексі України, учасник, який веде облік спільної діяльності, повинен нараховувати амортизаційні відрахування на основні засоби та нематеріальні активи, а вартість отриманих виробничих запасів включити до складу валових витрат, з проведенням коригування їх залишків відповідно до норм Податкового кодексу України. Що стосується податку на додану вартість, то тут ситуація залишається аналогічною. Інвестор повинен показати податкові зобов’язання з ПДВ, прирівнюючи операцію з передачі активів в спільну діяльність на вимогу Податкового кодексу України, до операції з продажу таких активів. Таким чином, облік результатів спільної діяльності потребує вдосконалення, оскільки вимоги П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» не дають змоги застосовувати їх в повній мірі на практиці. Зокрема, це стосується неможливості, а більше недоцільності (трудові та матеріальні затрати не виправдовують очікуваного результату) виділення контрольованих активів з суб’єкта спільної діяльності на балансі контрольних осіб. В першу чергу це пов’язано з тим, що П(С)БО 12 та МСБО 31 в суттєвих моментах не узгодженні з цивільним та податковим законодавством України.

Отже, відповідно до положень п. 19 П(С)БО 12, немає необхідності ведення окремого балансу щодо спільної діяльності. Крім того, учасники

спільної діяльності мають справу з двома різновидами активів: активами, задіяними у спільній діяльності, що контролюються одним учасником, і спільно контрольованими активами. Причому кожен з учасників в спільно контрольованих активах має відображати свою частку у вигляді відповідних активів, а не як фінансову інвестицію.

Тому учасники спільної діяльності не можуть використовувати для відображення внесків у спільну діяльність рахунки 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» та 35 «Поточні фінансові інвестиції», оскільки це прямо заборонено стандартом. Відображати активи, внесені в спільну діяльність, у бухгалтерському обліку учасників такої діяльності потрібно, на наш погляд, залежно від строку дії договору про спільну діяльність у складі довгострокової дебіторської заборгованості (якщо строк договору перевищує один рік) або у складі короткострокової заборгованості (якщо строк дії договору менше року), відкривши при цьому окремий субрахунок аналітичного обліку до субрахунку 163 «Інша дебіторська заборгованість» рахунка 16 «Довгострокова дебіторська заборгованість» або до субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» рахунка 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Уповноваженому учаснику отримання таких внесків у спільної діяльності рекомендуємо показувати також залежно від строку дії договору про спільну діяльність на відповідних субрахунках до рахунка 55 «Інші довгострокові зобов'язання» або субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» рахунка 68 «Розрахунки за іншими операціями».

Уповноваженому учаснику для розмежування активів, зобов'язань і господарських операцій власної та спільної діяльності необхідне введення відповідних додаткових субрахунків до рахунків бухгалтерського обліку для відображення результатів спільної діяльності [6].

Оскільки найбільш складним і проблемним нам уявляється облік в уповноваженого учасника спільної діяльності, докладніше зупинимося на організації бухгалтерського обліку саме в такого учасника.

Припустимо, для обліку результатів основної діяльності можна ввести субрахунки, позначені цифрою 1, а субрахунки, призначені для відображення операцій спільної діяльності, позначити цифрою 2. Можливе застосування літерного позначення: припустимо, для субрахунків основної діяльності – літери О, а для спільної – С.

Введення таких додаткових субрахунків покажемо на прикладі рахунку 10 «Основні засоби». При цьому для наочності позначимо субрахунки, що використовуються уповноваженим учасником для відображення господарських операцій основної діяльності літерним кодом – ОД, спільної – СД. Тоді фрагмент робочого Плану рахунків уповноваженого учасника спільної діяльності щодо рахунка 10 матиме вигляд, наведений в табл. 1.

Таблиця 1

Рахунки та субрахунки для ведення обліку основних засобів при здійсненні спільної діяльності.

Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки (субрахунки третього порядку)	
код	найменування	Код	Найменування
103	Будинки та споруди	103 ОД	Будинки та споруди основної діяльності
		103 СД	Будинки та споруди спільної діяльності
104	Машини та обладнання	104 ОД	Машини та обладнання основної діяльності
		104 СД	Машини та обладнання спільної діяльності

Джерело: за власними дослідженнями

Аналогічно розмежувати аналітичний облік можуть й інші учасники спільної діяльності. Але їм потрібно буде ввести субрахунки лише до одного із субрахунків (163 або 377), що використовуються. Відповідні субрахунки в інших учасників спільної діяльності із використанням кодування матимуть вигляд, наведений табл. 2.

Таблиця 2

Рахунки та субрахунки з обліку розрахунків учасників спільної діяльності

Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки (субрахунки третього порядку)	
Код	Найменування	Код	Найменування
163	Інша дебіторська заборгованість	163 ОД	Інша дебіторська заборгованість основної діяльності
		163 СД	Інша дебіторська заборгованість спільної діяльності
377	Розрахунки з іншими дебіторами	377 ОД	Розрахунки з іншими дебіторами основної діяльності
		377 СД	Розрахунки з іншими дебіторами спільної діяльності

Джерело: за власними дослідженнями та пропозиціями

Однак не має необхідності введення додаткових субрахунків для інших учасників спільної діяльності, котрі не є уповноваженими, оскільки належним чином організований аналітичний облік до відповідних рахунків бухгалтерського обліку дозволяє отримати необхідні дані без розширення робочого плану рахунків. Стосовно ж уповноваженого учасника, то без такого заходу не обійтися.

Оскільки спільна діяльність не є юридичною особою та не має свого штату співробітників, працівники, зайняті в спільній діяльності, продовжують залишатися штатними працівниками її учасників. Відповідно заробітна плата таким працівникам нараховується та виплачується підприємствами – учасниками спільної діяльності. Але витрати на оплату праці працівників, зайнятих в спільній діяльності, є витратами виключно спільної діяльності, тому для віднесення таких витрат до складу витрат

спільної діяльності необхідно наказом по підприємству (уповноваженому учаснику) застерегти коло осіб, які беруть участь у такій діяльності, і порядок документального оформлення та розмежування витрат між основною та спільною діяльністю.

Припустимо, якщо це робітники-відрядники, то наряди мають виписуватися щодо спільної діяльності із зазначенням конкретного виду продукції, що виготовляється, або виконуваного замовлення в умовах позамовного методу обліку витрат на виробництво. Якщо ж витрати на оплату праці працівника (наприклад начальника цеху, в якому виробляється продукція і основної, і спільної діяльності), віднести на відповідну діяльність прямо неможливо, то для розмежування таких витрат слід установити базу розподілу.

Виходом із ситуації щодо розподілу витрат на оплату праці, що склалася, може бути встановлення доплат і надбавок чи особливого виду премії за виконання робіт у спільній діяльності із подальшим віднесенням таких витрат до складу витрат спільної діяльності [8].

Звертаємо увагу: якщо в результаті спільної діяльності випускається один вид продукції, то всі виробничі витрати для такої діяльності є прямими її витратами, і в бухгалтерському обліку акумулюються за дебетом рахунку 23 «Виробництво». Якщо ж метою спільної діяльності буде випуск кількох видів продукції, то для узагальнення та подальшого розподілу тих витрат, які неможливо віднести безпосередньо до конкретного виду продукції (робіт, послуг), слід відкрити відповідний субрахунок до рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» з подальшим розподілом акумульованих витрат пропорційно вибраній базі розподілу.

Такою базою може бути база, ідентична застосовуваній уповноваженим учасником при розподілі загальновиробничих витрат основної діяльності.

При розподілі загальновиробничих витрат слід керуватися нормами П(С)БО 16 «Витрати» і включати змінні та розподілені загальновиробничі витрати до складу витрат на виробництво кореспонденцією з кредиту рахунка 91 до дебету рахунка 23, а постійні нерозподілені загальновиробничі витрати визнавати витратами поточного періоду і відносити до складу собівартості реалізованої продукції, тобто показувати такі суми по дебету рахунка 90 «Собівартість реалізації».

Із метою максимального зближення податкового та бухгалтерського обліку спільної діяльності (звичайно, учасники повинні враховувати характерні особливості своєї основної та спільної діяльності) можна рекомендувати варіант розподілу непрямих витрат, запропонований податковим органом щодо витрат у п. 14 Порядку ведення податкового обліку результатів спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, затвердженого наказом ДПАУ від 30.09.2011 р. № 571. Сутність цього варіанту полягає в тому, що розподіл податкових витрат,

одночасно пов'язаних як із власною діяльністю учасника спільної діяльності, так і власне із спільною діяльністю, провадиться за коефіцієнтом, який розраховується як сума доходів, отриманих від спільної діяльності, поділена на загальну суму доходів, одержаних від власної господарської діяльності.

Ще одним проблемним моментом при відображенні спільної діяльності є розподіл її фінансових результатів. Зокрема в п. 19 П(С)БО 12 зазначається, що кожний учасник спільної діяльності відображає дохід або витрати, накопичені в спільній діяльності. А податок на прибуток – це не що інше, як витрати, тому й відображенню сума цього податку підлягає на субрахунку 981. Інакше сума податку на прибуток щодо спільної діяльності не знайде відображення у рядку 180 «Податок на прибуток від звичайної діяльності» Звіту про фінансові результати (форма № 2). У підсумку фінансову звітність, що подається уповноваженим учасником як юридичною особою, при такому відображенні буде мати неточності.

Виходячи з викладеного вище, податок на прибуток від спільної діяльності повинен відображатися уповноваженим учасником на відповідному субрахунку до рахунку 98 «Податок на прибуток» із подальшим списанням до дебету рахунка 79 «Фінансові результати», а потім – до дебету рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» (до яких теж потрібно відкрити субрахунок для відображення результатів спільної діяльності) незалежно від того, коли він нараховується (перераховується): у момент розподілу прибутку між учасниками спільної діяльності або за результатами звітного податкового періоду. За кредитом субрахунку 672 «Розрахунки за іншими виплатами» має знайти відображення сума доходу, що належить учасникам спільної діяльності, «очищена» від податку на прибуток, тобто сума доходу, обкладена податком на прибуток.

Отже, від суми прибутку від спільної діяльності, розподіленого між учасниками, необхідно відняти суму податку на прибуток, нараховану на такий прибуток, а отримана різниця і буде тією сумою доходу, що підлягає відображенню за кредитом субрахунку 672 «Розрахунки за іншими виплатами» в розрізі учасників спільної діяльності пропорційно їх внеску у спільну діяльність.

Висновки. Узагальнюючи результати вищевикладених результатів, можна зробити висновок, що особливості інвестування на умовах здійснення спільної діяльності полягають у застосуванні відокремленої системи рахунків, схеми облікових процедур, структури облікових регістрів, показників звітності. Уповноважений учасник повинен вести облік витрат і доходів від спільних проектів відокремлено від власної господарської діяльності з використанням додатково введених рахунків та регістрів бухгалтерського обліку. Запропонована методика бухгалтерського обліку фінансових результатів та їх розподілу між

учасниками спільної діяльності дає можливість гармонізувати національну систему обліку до вимог цивільного та податкового законодавства України.

Використані джерела інформації:

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції». – Київ: затв. Мін. Фін. України від 31.03.99 р. № 87. – К, «Поліграф» . – 2009 – С.4-9.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець, Л.А. Горецька. – Житомир: Рута, 2002. – 544 с.
3. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP / В.В. Качалин. – 3-е изд. – М.: Дело, 2003. – 432с.
4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2010: зміни та доповнення [Текст] / С.Ф. Голов: [пер. с англ.]. – Київ, ФПБАУ, 2009.
5. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі [Текст] / С. Голов, В. Костюченко. – К.: Лібра, 2009. – 840 с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV зі змінами та доповненнями: [Електронний ресурс]. – № 1012. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. – Львів: Вільна Україна, 2011. – 72 с.
8. Крупка Я.Д. Облік інвестицій [монографія] / Я.Д. Крупка. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 302 с.

УДК: 338.2: 336.7

Клименко О. М.,
к. держ. упр., доцент кафедри
державних та місцевих фінансів,
Академія муніципального управління, м. Київ

ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

В статті розглянуто сутність та значення валютної політики, валютне законодавство України, інструменти реалізації концептуальних засад валютної політики держави, заходи стабілізації національної валюти, заходи зниження рівня доларизації вітчизняної економіки

В статье рассмотрено сущность и значение валютной политики, валютное законодательство Украины, инструменты реализации концептуальных основ валютной политики страны, меры стабилизации национальной валюты, меры снижения уровня долларизации отечественной экономики.

The article considers the nature and significance of monetary policy, currency legislation of Ukraine, enablers conceptual framework monetary policy, currency stabilization measures, measures to reduce the level of dollarization of the domestic economy.